

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/413/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6111228657
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 03. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2013:6111228657.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivica Hanuskovej, a sudcov Mgr. Štefana Baláža a JUDr. Alexandra Mojša, v právnej veci navrhovateľa Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom Piešťany, ul. Teplická 7434/147, IČO: 36 234 176, proti odporcovi X. Q., nar. XX. 6. XXXX, bytom B., I. XX, o zaplatenie sumy 942,20 EUR s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica, č. k. 16C/183/2011-72 zo dňa 17. 9. 2012, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým okresný súd návrh navrhovateľa v prevyšujúcej časti zamietol a v súvisiacom výroku o trovách konania p o t v r d z u j e .

Navrhovateľ n e m á právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Okresný súd odvolaním napadnutým rozsudkom odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 419,06 EUR spolu s úrokom z omeškania vo výške 0,024 % denne z uvedenej sumy od 14. 1. 2010 do zaplatenia, ktorú sumu súd povolil odporcovi splácať v mesačných splátkach vo výške 10 EUR, počnúc mesiacom november 2012, pod hrozbou straty výhody splátok. V prevyšujúcej časti okresný súd návrh navrhovateľa zamietol. Žiadnemu z účastníkov okresný súd náhradu trov konania nepriznal.

V dôvodoch rozsudku okresný súd uviedol, že navrhovateľ sa návrhom podaným na okresnom súde domáhal, aby súd odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 942,20 EUR s príslušenstvom titulom zmluvy o revolvingovom úvere č. 5704055942. Uvedená zmluva mala byť súčasťou úverovej zmluvy č. 3605102644 uzatvorenej medzi navrhovateľom a odporcom. Odporca si neplnil riadne a včas svoje zmluvné povinnosti a dostal sa do omeškania so zaplatením sumy 1.101,52 EUR, z ktorej sumy po zosplatnení zaplatil 159,32 EUR. Okresný súd mal za to, že medzi účastníkmi bola dňa 17. 5. 2006 uzavretá zmluva o úvere na základe ktorej navrhovateľ poskytol odporcovi úver vo výške 331,91 EUR. S uzavretím úverovej zmluvy mu navrhovateľ vnútil aj úkon (zmluvu o revolvingovom úvere), ktorý nebol v danom okamihu vo sfére jeho záujmu. Podpísaním úverovej zmluvy sa odporca zaviazal aj pod tú časť zmluvy, ktorá sa týkala právneho vzťahu, ktorý mal vzniknúť až v budúcnosti. Uvedený postup zo strany navrhovateľa bol nekalou praktikou a to vzhľadom na nedostatok slobodnej, určitej a vážnej vôle konajúcej osoby (spotrebiteľa), vstúpiť do iného právneho vzťahu. Dojednaný revolvingový úver je neplatný právny úkon podľa § 37 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) nakoľko nie je zrejmé, či sa odporca vôbec mal reálnu možnosť oboznámiť so znením Úverových podmienok spoločnosti Home Credit Slovakia, a. s., ktoré obsahujú jednotlivé náležitosti zmluvy o revolvingovom úvere. Ak aj možnosť oboznámenia odporca mal, úverové podmienky sú veľmi rozsiahle s množstvom odbornej právnej terminológie. Revolvingový úver navyše nebol dostatočne individualizovaný všetkými

náležitostami z hľadiska ustanovenia § 4 ods. 1, 2 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii (ďalej aj „Zákon o spotrebiteľských úveroch“). Súhlas navrhovateľa s revolvingovým úverom je teda len jednostranný úkon, ktorý nie je písomnou zmluvou a neobsahuje dohodu strán o výške úveru a ani o výške úroku z omeškania a zmluvnej pokute. Odporcovi bola navrhovateľom poskytnutá suma 1.175,85 EUR na základe neplatného právneho úkonu, z ktorej sumy odporca zaplatil 756,79 EUR. Odporca ma preto povinnosť vrátiť navrhovateľovi titulom bezdôvodného obohatenia čiastku 419,06EUR s príslušenstvom v podobe úroku z omeškania počnúc dňom 14. 1.2010. Nakoľko bol navrhovateľ v konaní neúspešný a úspešný odporca si trovy konania neuplatnil, okresný súd žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal.

Proti zamietajúcej časti rozsudku okresného súdu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ. Uviedol, že žiadny všeobecne záväzný právny predpis nezakazuje, aby prostredníctvom jednej úverovej zmluvy bolo uzavretých niekoľko úverov. Odporca po oboznámení sa s návrhom úverovej zmluvy mal vedomosť, že uzatvára aj zmluvu o revolvingovom úvere, čo bolo uvedené v zmluve o úvere. Zmluva o revolvingovom úvere nadobudla platnosť podpisom zmluvy o úvere, avšak jej účinnosť bola odložená aktiváciou karty. Uzavretím zmluvy o revolvingovom úvere práva a povinnosti nevznikli priamo odporcovi, ale boli spojené až s ďalším zamýšľaným úkonom odporcu (aktiváciou karty). Odporca mal záujem na tom, aby sa platná revolvingová zmluva stala účinnou, pretože vykonal prejav vôle smerujúci k aktivácii karty a začal čerpať úver, čo je zrejmé z realizovaných transakcií o čerpaní úveru. Akcesorickým uzavretím zmluvy o poskytnutí revolvingového úveru nedošlo k vzniku nerovnováhy v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech odporcu. Pri podpísaní zmluvy o revolvingovom úvere bola naplnená náležitosť slobodnej vôle právneho úkonu, pretože odporca si sám aktivoval kartu a čerpaný úver splácal. Ďalej uviedol, že podľa čl. 3 ods. 1 smernice Rady (ES) č. 93/13 sa zmluvná podmienka považuje za nekalú len vtedy, keď spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach vzniknutých na základe zmluvy ku škode spotrebiteľa. Uzavretím zmluvy o revolvingovom úvere nedošlo k vzniku nerovnováhy v právach a povinnostiach zmluvných strán, ktorá by odporcu poškodila. Ak nesúhlasil s obsahom úverovej zmluvy a úverových podmienok mal možnosť úverovú zmluvu nepodpísať. Odporca mal dostatok času na to, aby sa s úverovou zmluvou a zmluvnými podmienkami oboznámil. Aj keď niektoré náležitosti zmluvy podľa § 4 ods. 2 Zákona o spotrebiteľských úveroch neboli výslovne uvedené na predtlačí (lícnej strane) úverovej zmluvy, zmluva odkazovala na úverové podmienky, ktoré nepopierateľne sú jej neoddeliteľnou súčasťou a bližšie ju špecifikujú. Zmluvné dojednania, ktoré sú obsiahnuté v zmluvných podmienkach sú rovnocennými dojednaniami zmluvy. Na základe uvedeného odvolateľ navrhol, aby krajský súd rozsudok okresného súdu v napadnutej časti zmenil a vyhovel návrhu navrhovateľa na vydanie platobného rozkazu.

Krajský súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov, ďalej aj „O. s. p.“) preskúmal vec v medziach daných odvolaním podľa § 212 ods. 1 O. s. p. a po prejednaní veci podľa § 214 ods. 2 O. s. p. rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p..

Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka právny úkon sa musí urobiť slobode a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

Podľa § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov, je neplatný.

Podľa § 4 ods. 1, 2 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu, inak je neplatná, pričom spotrebiteľ dostane jedno vyhotovenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať e) celkovú výšku a menu poskytnutého spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie, g) konečnú splatnosť spotrebiteľského úveru, h) ročnú úrokovú sadzbu; v prípade variabilnej ročnej úrokovej sadzby zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať podmienky zmeny variabilnej ročnej úrokovej sadzby, ako aj index alebo referenčnú sadzbu, ktoré sa vzťahujú na pôvodnú variabilnú ročnú úrokovú sadzbu, i) výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, j) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkové

náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere, k) priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú k dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zverejnenú podľa § 7a ods. 2 za príslušný kalendárny štvrtrok; platnou priemernou hodnotou ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver pri zmluvách o spotrebiteľskom úvere uzatvorených do 15 kalendárnych dní po zverejnení priemernej hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov za príslušný kalendárny štvrtrok je priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver za predchádzajúci kalendárny štvrtrok, m) výpočet nákladov uvedených v § 2 písm. c) prvom až piatom bode, ktoré neboli zahrnuté do výpočtu ročnej percentuálnej miery nákladov; pričom sa uvedie výška týchto nákladov, spôsob výpočtu alebo čo najpresnejší odhad.

V predmetnej veci sa navrhovateľ návrhom podaným na okresnom súde voči odporcovi domáhal zaplata sumy 942,20 EUR s príslušenstvom, titulom úverovej zmluvy zo dňa 17. 5. 2006, ktorá zároveň bola aj zmluvou o poskytnutí revolvingového úveru, v zmysle ktorej navrhovateľ poskytol odporcovi finančné prostriedky. Z obsahu zmluvy č. 3605102644 zo dňa 17. 5. 2006 je zrejmé, že sa jedná o formulárovú úverovú zmluvu, podľa ktorej mal navrhovateľ poskytnúť odporcovi úver v celkovej výške 331,91 EUR (9.999 Sk), ktorý sa odporca zaviazal zaplatiť v 24 splátkach po 20,15 EUR (607 Sk). Súčasťou obsahu úverovej zmluvy je drobným písmom uvedený text v spodnej časti predtlača, podľa ktorého sa zmluvné strany dohodli okrem uzavretia úverovej zmluvy aj na uzavretí zmluvy o revolvingovom úvere. Uvedený záväzkovo-právny vzťah založili odkazom na ustanovenia Hlavy 8 - 11 Úverových podmienok spoločnosti Home credit Slovakia a.s., ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou Úverovej zmluvy č. 3605102644 zo dňa 17. 5. 2006. Odporcovi ako klientovi týmto spôsobom v zmysle úverových zmluvných podmienok spoločnosti Home credit, a.s. (ďalej len „úverové podmienky“) uvedených v hlave 8, 9, 10 a 11 vzniklo právo na poskytnutie revolvingového úveru prostredníctvom úverovej karty. Odporca prostredníctvom úverovej karty uskutočnil finančné výbery v celkovej sume 1.175,85 EUR a z tejto sumy zaplatil navrhovateľovi sumu 756,79 EUR.

Krajský súd po preskúmaní veci dospel k názoru, že okresný súd vychádzal zo správne zisteného skutkového stavu, ktorý má oporu vo vykonaných dôkazoch. Vec správne právne posúdil, pretože zobral do úvahy skutočnosť, že právny vzťah založený úverovou zmluvou č. 3605102644 zo dňa 17. 5. 2006, ktorá zároveň mala byť aj zmluvou o poskytnutí revolvingového úveru č. 5704055942 je potrebné posudzovať ako vzťah spotrebiteľský, ktorú skutočnosť napokon nerozporoval ani navrhovateľ. Následne vychádzajúc z ustanovení Občianskeho zákonníka, zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a smernice Rady (ES) č.93/13/EHS z 5. 4. 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách považoval dojednaný revolvingový úver za neplatný právny úkon vzhľadom na skutočnosť, že tento záväzkový vzťah nebol dostatočným spôsobom individualizovaný, pretože obsah zmluvy o revolvingovom úvere nebol súčasťou osobitnej písomnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere a neboli zachované ani ostatné zákonné náležitosti vyplývajúce z § 4 ods. 1, 2 Zákona o spotrebiteľských úveroch. S prihliadnutím na spôsob uzavretia zmluvy o revolvingovom úvere podľa predtlačenej zmluvnej formulára, ktorý je súčasťou úverovej zmluvy č. 3605102644, kde v dolnej časti tejto predtlača je veľmi drobným písmom uvedený text, že zmluvné strany uzatvárajú súčasne aj zmluvu o poskytnutí revolvingového úveru s úverovým rámcom s pravidelnými mesačnými splátkami vo výške dohodnutej v hlave 8 a 9 úverových podmienok, okresný súd uvedený spôsob uzavretia zmluvy považoval za neprijateľnú podmienku zmluvy zo strany dodávateľa (navrhovateľa). Vzhľadom na nedostatok vôle odporcu vstúpiť aj do iného právneho vzťahu s navrhovateľom ako je úverová zmluva, nepovažoval právny úkon (zmluvu o revolvingovom úvere) za platný vzhľadom na nedostatok vôle na strane spotrebiteľa. Odvolací súd sa s uvedeným záverom okresného súdu v celom rozsahu stotožnil a v podrobnostiach poukazuje na odôvodnenie rozsudku prvostupňového súdu.

Odvolací súd pre zdôraznenie správnosti rozhodnutia prvostupňového súdu rovnako aj vo vzťahu k odvolacím dôvodom uvádza, že odporca ako spotrebiteľ prijal finančnú službu od navrhovateľa ako dodávateľa (profesionála, podnikateľa na finančnom trhu v rámci poskytovania úverov) a teda právny vzťah založený úverovou zmluvou č. 3605102644 uzavretou medzi navrhovateľom a odporcom je vzťahom spotrebiteľským (spotrebiteľský úver). Uvedená skutočnosť nebola medzi účastníkmi sporná. Navrhovateľ si v predmetnom konaní proti odporcovi nárokoval finančné prostriedky, ktoré mal odporcovi poskytnúť na základe zmluvy o revolvingovom úvere uzavretej súčasne s úverovou zmluvou dňa 17. 5. 2006. Právna úprava nevylučuje, aby prostredníctvom jednej úverovej zmluvy zmluvné strany uzavreli aj

niekoľko úverov. V predmetnej veci však účastníci v úverovej zmluve súčasne s týmto právnym úkonom platne neuzavreli aj zmluvu o revolvingovom úvere. Krajský súd súhlasí s názorom, že záväzkovoprávny vzťah vychádzajúci zo zmluvy o revolvingovom úvere nie je dostatočne individualizovaný. Z hľadiska ustanovení Zákona o spotrebiteľských úveroch, ktorý v danom prípade bolo potrebné na tento právny vzťah aplikovať, je zrejmé, že zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu. Nedodržanie tejto zákonnej náležitosti zákon sankcionuje neplatnosťou tohto právneho úkonu. Písomná forma zmluvy o spotrebiteľskom úvere je dodržaná vtedy ak zachováva zároveň všetky náležitosti, ktoré sú uvedené v ustanovení § 4 ods. 2 Zákona o spotrebiteľských úveroch. Z predložených dokladov vyplýva, že zmluva o revolvingovom úvere v danom prípade vychádzala zo zmluvy o úvere č. 3605102644 zo dňa 17. 5. 2006, ktorú tvorí predtlačný formulár, pričom v jeho dolnej časti sa nachádza drobným a zle čitateľným písmom uvedený text: „Spoločnosť a klient podpísi na tejto zmluve zároveň uzatvárajú záväzkový vzťah z právneho dôvodu VIC podľa Hlavy 12 Úverových podmienok. Klient a spoločnosť Home Credit Slovakia, a.s., podpisom tejto Úverovej zmluvy súčasne uzatvárajú zmluvu o poskytnutí revolvingového úveru na poskytnutie revolvingového úveru prostredníctvom kreditnej karty...“. Z uvedeného je zrejmé, že odporca podpísaním predtlačnej zmluvy o úvere podpísal aj tú časť textu úverovej zmluvy, ktorá sa týkala iného záväzkového vzťahu ako je ten, ktorý bol založený úverovou zmluvou, ktorý mal vzniknúť až v budúcnosti. Uvedený spôsob uzavretia zmluvy o revolvingovom úvere z hľadiska Zákona o spotrebiteľských úveroch je neakceptovateľný, pretože vzbudzuje pochybnosť o skutočnej (slobodnej a vážnej) vôli odporcu vstúpiť uzavretím zmluvy o úvere súčasne do ďalšieho záväzkového vzťahu založeného zmluvou o revolvingovom úvere. Krajský súd uvádza, že sloboda a vážnosť vôle podľa občianskoprávnej teórie sú základné atribúty prejavu vôle ako náležitosti právneho úkonu. Navrhovateľ sa mylne domnieva, že záver o tom, či vôľa odporcu byť účastníkom aj záväzkového právneho vzťahu založeného zmluvou o revolvingovom úvere bola slobodná a vážna možno vyvodiť z okolností kedy zmluva o revolvingovom úvere nadobudla platnosť (súčasne s podpisom úverovej zmluvy), resp. kedy sa zmluva stala účinnou (aktiváciou úverovej karty prostredníctvom ktorej sa mali realizovať výbery finančných čiastok). Krajský súd uvádza, že sloboda vôle vychádza z podmienok utvárania vôle subjektu, pričom vážnosť vôle súvisí s tým, že sa zdaniilo prejavuje vôľa, ktorá v skutočnosti ani neexistuje, resp. existuje v inej kvalite o akom svedčí jej prejav. Vychádzajúc z uvedeného potom v prípade zmlúv, v ktorých sú všetky podmienky ponúkané spotrebiteľovi v písomnej forme musia byť zmluvné podmienky vypracované zrozumiteľne. V situácii, ak existuje pochybnosť o zmysle zmluvnej podmienky má prednosť výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Zmluvná podmienka, ktorá nebola dohodnutá individuálne sa považuje za nekalú (neprijateľnú), ak spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. V danej veci zmluva o revolvingovom úvere nemá povahu osobitnej písomnej zmluvy, v ktorej by záväzkový vzťah zmluvných strán bol dostatočne písomne individualizovaný a neobsahuje ani náležitosti uvedené v § 4 ods. 2 Zákona o spotrebiteľských úveroch. Pochybnosti o vôli spotrebiteľa byť účastníkom záväzkového vzťahu v zmysle zmluvy o revolvingovom úvere sú preto opodstatnené. Je dôvodná pochybnosť o tom, či vôľa odporcu, ktorú prejavil podpisom zmluvy o úvere bola vážna v tom, že mal záujem byť viazaný aj ustanoveniami úverových podmienok podľa hlavy 8 až 11. Tieto podmienky úverovej zmluvy neboli s odporcom individuálne vyjednané, nemal možnosť ich reálne ovplyvniť, prípadne niektorá z ustanovení úverových podmienok vylúčiť vzhľadom na povahu zmluvy o úvere, ktorá má podobu predtlačného formuláru. Nemožno obísť fakt, že úverové podmienky zmluvy sú mimoriadne rozsiahle, napísané veľmi neprehľadne, drobným a zle čitateľným písmom a vyznačujú sa množstvom právnej terminológie, ktorá skutočnosť spôsobuje nevyváženosť vzájomného vzťahu v neprospech spotrebiteľa. Možno len ťažko rozumne predpokladať, že odporca ako spotrebiteľ - laik mohol postrehnúť, že obsahom úverovej zmluvy je ďalší právny vzťah, ktorého účastníkom sa mal stať už okamihom podpísania úverovej zmluvy a nemal ani možnosť oboznámiť sa so zmluvnými podmienkami obsiahnutými v ustanoveniach hlavy 8 až 11, ktoré konkretizujú zmluvu o revolvingovom úvere. K inému záveru nemožno dospieť, pretože nepostačuje, že úverová zmluva odkazovala v podrobnostiach na úverové podmienky a že odporca ako klient vyhlásil, že bol s nimi oboznámený. Uvedená skutočnosť zakladá neoprávnenú výhodu zmluvného vzťahu v prospech navrhovateľa, ktorý bol v pozícii dodávateľa t. j. profesionála v predmetnej oblasti (poskytovania úverov) a teda disponoval vyššou úrovňou informovanosti ako odporca.

Záver okresného súdu, že účastníci konania neuzavreli platnú zmluvu je vecne správny vzhľadom na nedostatok vôle odporcu byť účastníkom záväzkovoprávneho vzťahu založeného zmluvou o úvere. S prihliadnutím na to, že odporca zo sumy poskytnutej navrhovateľom mu zaplatil 756,79 EUR je opodstatnený záver prvostupňového súdu, že zvyšok plnenia má odporca navrhovateľovi vrátiť titulom

bezdôvodného obohatenia podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá skutočnosť však už nie je predmetom odvolacieho konania. Okresný súd navyše, keď rozhodol o trovách konania dôvodne vychádzal z § 142 os. 2 O. s. p. pretože navrhovateľ mal v konaní v prevažnej miere neúspech a v prevažnej miere úspešný odporca si trovy konania neuplatnil.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd rozsudok okresného súdu v napadnutom zamietajúcom výroku ako aj v súvisiacom výroku o trovách konania podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania vychádzal odvolací súd z ustanovenia § 224 ods. 1, v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p.. Navrhovateľ v odvolacom konaní nebol úspešný, preto napriek skutočnosti, že si náhradu trov odvolacieho konania uplatnil, na náhradu trov odvolacieho konania mu právo nevzniklo. O trovách odvolacieho konania odporcu, ktorý návrh na priznanie trov konania nepodal, odvolací súd nerozhodoval, nakoľko o trovách konania účastníkov (s výnimkou trov konania štátu) rozhoduje súd len na návrh (§ 151 ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.